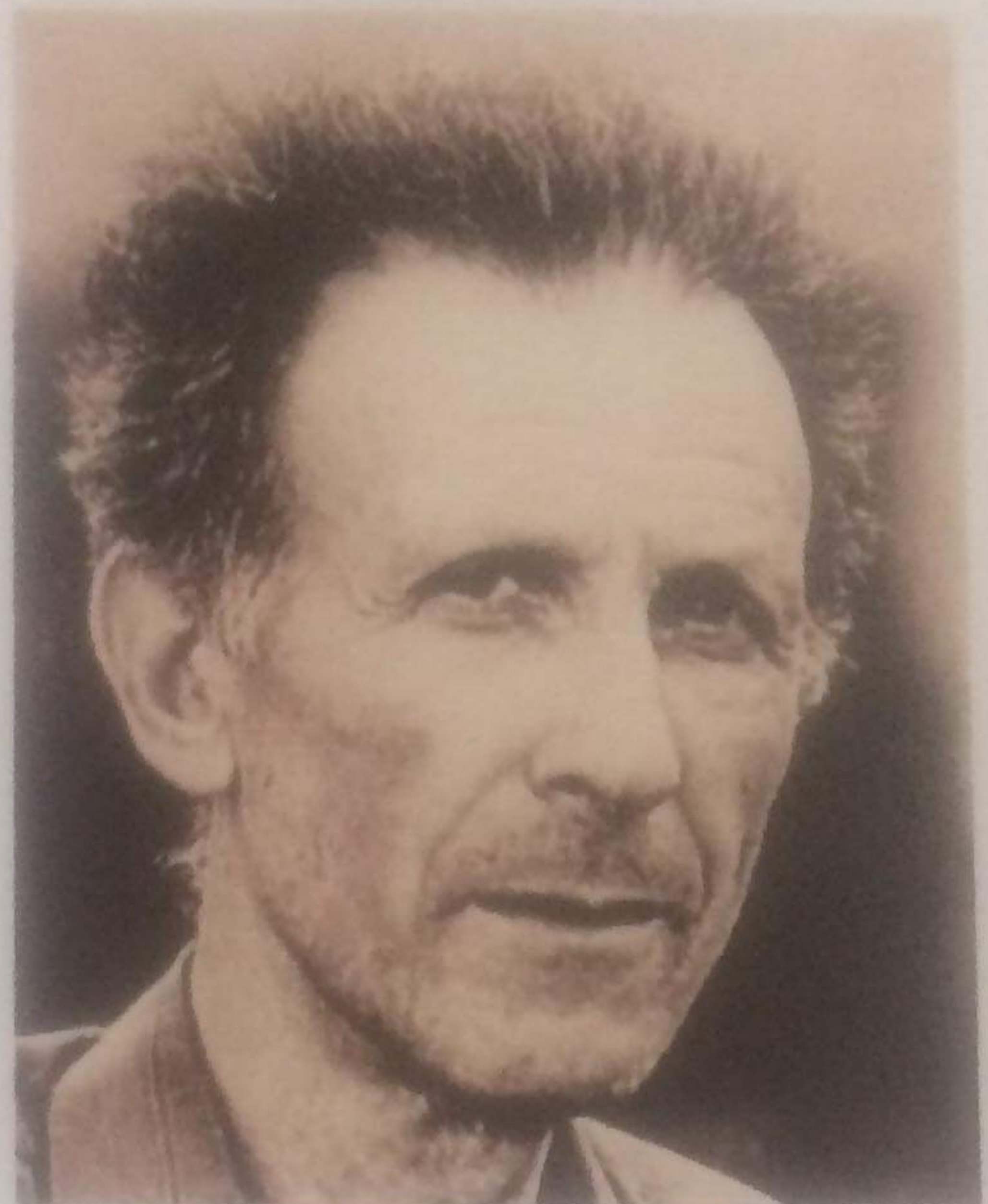

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ԱՐԵՎԵԼԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Ականավոր հայագետ-բյուզանդագետ Կարեն Յուզբաշյանի
(1927-2009 թթ.) ծննդյան 90-ամյակին նվիրված

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՒ
ԱՐԵՎԵԼԱՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ. Բ**

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

Երևան, 7-8 դեկտեմբերի 2017 թ.

Չորրորդ նիստ (7 դեկտեմբերի 2017, ԱԻ 11-րդ հարկում, ժ. 16³⁵ – 18¹⁵)

Նախագահողներ՝ Աննա Արեշատյան, Եկատերինա Բասարգինա

1. Արծրունի Սահակեան (ԵՊՀ) Մի անտեսուած կաթողիկոս Աւարայրի եւ Նուարասկի միջեւ
 2. Լուսինե Վարդանեան (ԳԱԱ ԳԻ) Բիզանդիայի՝ Արիստակէս Լաստիվերոցու ընկալումը
 3. Արկադի Ակոպով (ԳԱԱ ՇՀՀԿ) Տայքը հայ-վրաց-բյուզանդական հարաբերությունների համատեքստում Ժ դ. վերջերին եւ ԺԱ դ. սկզբներին
 4. Лусине Гуцян (РЭМ, СПб.) Четыре послания армянских варданетов по поводу армяно-латинских соглашений XIV-XV вв.
 5. Մարիամ Գրիգորյան (ԳԱԱ ՊԻ) Հայ ազնվական կանանց նվիրատվական գործունեության ընդհանուր նկարագիրը ԺԱ-ԺԳ դարերում
 6. Դավիթ Նահատակյան (ՃՇ ՀԱՀ) Թ-ԺԴ դդ. հայկական եւ վրացական պաշտամունքային կառույցների գլխավոր խորանների ծավալային լուծման մի մեթոդի մասին
- Առաջին օրվա զեկուցումների քննարկում (18¹⁵ – 18³⁰)

Հինգերորդ նիստ (8 դեկտեմբերի 2017, ԱԻ 11-րդ հարկում, ժ. 10⁰⁰ – 11⁴⁵)

Նախագահողներ՝ Ալեքսեյ Լիդով, Լեւոն Չուգաւզեան

1. Գոհար Սուրադյան (ՄՄ) Հովհան Դամասկացու տրամաբանական երկի հայերեն երկու թարգմանությունները
2. Александр Хосроев (ИР РАН, СПб.) Христианство за пределами Армении. О «крещении» в раннем христианстве
3. Արթուր Մաթեւոսյան (ԳԱԱ ԱԻ) Արիոսականության քննադատությունը Գրիգոր Տաթեւացու «Ոսկեփորիկ»-ում
4. Заруи Акопян (ЕГУ, РА) К проблеме генезиса армянских раннесредневековых четырехгранных стел
5. Лилит Микаелян (ЕГУ, РА) Иконография морского чудовища в сцене истории Ионы на Ахтамарском храме Св. Креста: к вопросу о раннехристианских и сасанидских прототипах
6. Նարեկ Հովհաննիսյան (ԵՊՀ) Ճանկող թռչնի պատկերը միջնադարյան հայկական եւ բյուզանդական արվեստում

Սուրճի ընդմիջում (ԱԻ 11-րդ հարկում, 11⁴⁵ – 12¹⁵)

Վեցերորդ նիստ (8 դեկտեմբերի 2017, ԱԻ 11-րդ հարկում, ժ. 12¹⁵ – 14⁰⁰)

Նախագահողներ՝ Համլետ Պետրոսյան, Զարուհի Հակոբյան

1. Հովհաննէս Խորիկյան (ԳԱԱ ԱԻ) Իրանի քրիստոնյա եկեղեցու ձեւավորումը Ե դարում
2. Թաթուլ Խաչատրյան (ՇՊՀ) Հայկական աղբյուրները Մասանյան հեղաշրջման եւ Արտաշիր Ա-ի կրոնական քաղաքականության մասին
3. Նյուրա Հակոբյան (ԳԱԱ ՀԱԻ) Հովհան Մայրավանեցի (Մայրագումեցի) – մեծ հոգեւորականն ու ճատագիրը
4. Արտակ Դաբադյան (ԳԱԱ ՀԱԻ) Հավելյալ մանրամասներ Հերակլ Բ կայսեր բանակի 623-625 թթ. Հայաստանով երթուղու վերաբերյալ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՒ
ԱՐԵՎԵԼԱՔԵՐԻ ՍՏՈՆԵԱԿԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ. Բ**

ՄԻԶԱՉԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

ԵՐԵՎԱՆ, 7-8 ՊԵՆՏԵՄԲԵՐԻ, 2017

ՁԵԿՈՒՅՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՁԵԿՈՒՅՈՒՄՆԵՐԻ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2017

ՀՏԴ 94(479.25):008:81:27:06

ԳՄԴ 63.3(52)+71+81+86.37

Հ 247

Տպագրվում է ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության եւ հասարակական գիտությունների
բաժանմունքի բյուրոյի եւ ՀՀ ԳԱԱ Արեւելագիտության ինստիտուտի
գիտական խորհրդի որոշմամբ
Մեկենասությամբ՝ Կարեն Յուզբաշյանի կրտսեր ընկերների

Խմբագրական հանձնախումբ
Ա. Հակոբյան, Ա. Բոգոյան, Ռ. Սաֆրաստյան

«Հայաստանը եւ արեւելաքրիստոնեական քաղաքակրթությունը.
Հ 247 Բ»: Հայագետ-բյուզանդագետ Կարեն Յուզբաշյանի (1927-2009)
ծննդյան 90-ամյակին նվիրված Միջազգային գիտաժողով (դեկ-
տեմբերի 7-8, 2017 թ.): Զեկուցումներ եւ զեկուցումների դրույթ-
ներ.- Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2017. - 304
էջ:

Ժողովածուն ընդգրկում է 2017 թ. դեկտեմբերի 7-8-ին Երեւանում կայացած
«Հայաստանը եւ արեւելաքրիստոնեական քաղաքակրթությունը. Բ» միջազ-
գային գիտաժողովի նյութերը: Դրանք նվիրված են հայ-բյուզանդական եւ
հայ-կովկասյան պատմա-մշակութային առնչություններին իբրեւ արեւելա-
քրիստոնեական քաղաքակրթական աշխարհի կարեւորագույն դրսեւորում,
հայ եւ արեւելաքրիստոնեական մատենագրությանը, պատմագրությանը,
վիմագրությանը, տեղանվանագիտությանը, արվեստին ու ճարտարապե-
տությանը, Հայկական Պետերբուրգին:

Գրքի «Յաւելուած»-ում առաջին անգամ հրատարակվում են Կարեն Յուզ-
բաշյանի «Յուշեր»-ը: Նյութերը տպագրվում են հայերեն եւ ռուսերեն:

Նախատեսվում է հայագետների եւ ընթերցող լայն շրջանակի համար:

ՀՏԴ 94(479.25):008:81:27:06

ԳՄԴ 63.3(52)+71+81+86.37

ISBN 978-5-8080-1316-2

© ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2017

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ակոպով Արկադի – Տայրը հայ-վրաց-բուզանդական հարաբերությունների համատեքստում Ժ դ. վերջերին եւ ԺԱ դ. սկզբներին	3
Айтберов Тимур – Сарир – крупное аварское христианское государство в горах Дагестана	6
Ասատրյան Աննա, Սարգսյան Անահիտ – Պետերբուրգի կոնսերվատորիայի հայ սանը եւ պրոֆեսորը. Հովհաննես Նալբանդյան	8
Аревшатян Анна – Музыкальное наследие Ованнеса Саркавага	14
Անտեան Կարինե – Հայ գրքի պատմության ուսումնասիրությունը եւ Տր- դատ եպ. Պալեանի մատենագիտական վաստակը	20
Бархударян Алвард – Роль классических языков в духовных учебных заве- дениях Армении	26
Басаргина Екатерина – И.Д. Делянов в С.-Петербурге: по архивным материа- лам	29
Բոգոյան Ազատ – Հայոց եկեղեցու նվիրապետական համակարգը եւ Արեւ- ելյան Եւրոպայի գաղութների կառուցվածքը ԺԴ-ԺԷ դդ.	31
Բրուտեան Գրիգոր – Անանիա Շիրակունու կենսագրության որոշ հնարա- ւոր ճշգրտումների մասին	38
Բրուտեան Մարիա – Զմյուռնիայի հայ համայնքի կազմավորման ժամա- նակաշրջանը (ըստ հունական միջնադարյան փաստաթղթերի).....	47
Գաբրիելյան Արմինե – Արցախի Տիգրանակերտում հայտնաբերված ան- տիկ խեցեղենի մի խմբի մասին	52
Գալստյան Վարդան – Հայկական թեմատիկան Արեւելյան Այսրկովկասի առաջին թյուրքալեզու «Էքինչի» թերթում	59
Գրիգորյան Ավետիս – Սորբը ԺԸ-Ի դարերում: Քրիստոնեական մշակութա- յին լանդշաֆտը եւ նստակյաց դարձած Կովկասի մահմեդականները	73
Գրիգորյան Մարիամ – Հայ ազնվական կանանց նվիրատվական գործու- նեության ընդհանուր նկարագիրը ԺԱ-ԺԳ դարերում	79
Դաբադյան Արտակ – Հավելյալ մանրամասներ Հերակլ Բ կայսեր բանակի 623-625 թթ. Հայաստանով երթուղու վերաբերյալ	81
Դալալեան Տորք – Հեր / հիր ցեղանունը պատմա-մշակութային համապատ- կերում	85